

The Emotional Intelligence of School Administrators Affecting the Performance Effectiveness of Teachers under the Angthong Primary Educational Service Area Office

Kwanjai Meevara^{1*} and Pornthep Ruphan¹

¹Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University, Thailand

*Corresponding author. E-mail: kwanjai260225@gmail.com

ABSTRACT

This research aimed to: 1) study the emotional intelligence of school administrators, 2) study the performance effectiveness of teachers, 3) examine the relationship between the emotional intelligence of school administrators and the performance effectiveness of teachers, and 4) examine the emotional intelligence of school administrators affecting the performance effectiveness of teachers under the Angthong Primary Educational Service Area Office. The sample consisted of 92 school administrators under the Angthong Primary Educational Service Area Office, obtained through stratified random sampling. The research instruments consisted of two rating scales: (1) the emotional intelligence of school administrators scale with a reliability coefficient of 0.94, and (2) the teachers' performance effectiveness scale with a reliability coefficient of 0.90. The statistics used for data analysis were mean, standard deviation, Pearson's product-moment correlation coefficient, and multiple regression analysis. The results revealed that: 1) the emotional intelligence of school administrators, overall, was at a high level; 2) the performance effectiveness of teachers, overall, was at a high level; 3) the emotional intelligence of school administrators, overall, had a positive relationship with the performance effectiveness of teachers, overall, at a relatively high level with statistical significance at the .01 level; and 4) the emotional intelligence of school administrators affecting the performance effectiveness of teachers, overall, was statistically significant at the .05 level. The predictive variables included the ability to know and motivate oneself, the ability to take responsibility for decision-making and problem-solving, the ability to empathize with others, the ability to maintain relationships with others, and the ability to control one's emotions and desires. These variables together predicted the performance effectiveness of teachers at 61.8 percent.

Keywords: Emotional Intelligence, Performance Effectiveness, Teachers

ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง

ขวัญใจ มีวรา^{1*} และ พรเทพ รุ่งแผน¹

¹มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ประเทศไทย

*Corresponding author. E-mail: kwanjai260225@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู และ 4) ศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง จำนวน 92 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ แล้วสุ่มแบบง่ายด้วยวิธีการจับสลาก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย แบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีค่าความเชื่อมั่น 0.94 และแบบวัดประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู ที่มีค่าความเชื่อมั่น 0.90 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบการนำตัวแปรเข้าทั้งหมด ผลการวิจัยพบว่า 1) ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก 3) ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู โดยรวม อยู่ในระดับค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 4) ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู ในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ประกอบด้วย ความสามารถในการรู้จักและสร้างแรงจูงใจให้ตนเอง ความสามารถในการรับผิดชอบในการตัดสินใจและแก้ปัญหา ความสามารถในการเห็นใจผู้อื่น ความสามารถในการมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น และความสามารถในการควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง โดยรวมกันพยากรณ์ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู ได้ร้อยละ 61.8

คำสำคัญ: ความฉลาดทางอารมณ์, ประสิทธิภาพ, การปฏิบัติงานของครู

บทนำ

การปฏิบัติงานของครูถือเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้เติบโตเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของประเทศในอนาคต อีกทั้งยังส่งผลต่อคุณภาพและความน่าเชื่อถือของสถานศึกษา เนื่องจากครูที่ปฏิบัติหน้าที่สอนอย่างเต็มความสามารถจะช่วยให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ทางการศึกษาและได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพ ดังนั้น ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูจึงสะท้อนถึงความสำเร็จของการดำเนินงานตามเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ (ภูวนน ถามูลแสน, 2567)

การประเมินผลการปฏิบัติงานของครูจึงเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เนื่องจากช่วยสะท้อนระดับความสำเร็จของการปฏิบัติหน้าที่ของครูและเป็นกลไกสำคัญในการติดตาม ตรวจสอบ และพัฒนาศักยภาพบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

จึงได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานของครู โดยมุ่งเน้นการพิจารณาทั้งด้านการปฏิบัติงาน ตามมาตรฐานตำแหน่ง การมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา และการปฏิบัติตามวินัย คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ ซึ่งสะท้อนถึงประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติพบว่า ครูบางส่วนยังไม่สามารถดำเนินงานให้สอดคล้องกับแนวทางดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เหมาะสม รวมถึงการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจเกิดจากภาระงานที่มาก ขาดแรงจูงใจ และการสนับสนุน จากผู้บริหารสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2564)

ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของครู เนื่องจาก มีบทบาทในการกำหนดทิศทาง สนับสนุน และสร้างแรงจูงใจในการทำงานของครู (แก้วนภา พิมพ์า, 2564) โดยเฉพาะความสามารถด้านความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence) ซึ่งช่วยให้ผู้บริหารสามารถ ควบคุมอารมณ์ของตนเอง เข้าใจผู้อื่น สร้างความสัมพันธ์ที่ดี และส่งเสริมบรรยากาศการทำงานที่เอื้อต่อ ความร่วมมือภายในองค์กร (Goleman, 1998) โดยความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษานี้เป็นปัจจัย สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของครู ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยของ วิมล พลทะอินทร์ (2562) พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลการปฏิบัติงานของครู สอดคล้องกับ ผลการศึกษาของ จรรยา คำดี (2564) ที่พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับ การปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา นอกจากนี้ สุริย์ฉาย ปัญญายศ และธดา สิทธิธาดา (2566) ยังพบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้ ผู้บริหารที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูงจะสามารถสร้างแรงจูงใจ ส่งเสริมความร่วมมือ และพัฒนาบรรยากาศ การทำงานที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานของครู ส่งผลให้ครูสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทองมีบทบาทในการกำกับ ติดตาม และส่งเสริมการจัด การศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา อย่างไรก็ตาม ยังพบประเด็นที่ควรได้รับ การพัฒนา เช่น การจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียน ภาระงานของครูที่มีจำนวนมาก และแรงจูงใจในการพัฒนาตนเอง ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูในบางสถานศึกษา นอกจากนี้ ยังพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาบางส่วนในสังกัดมีระดับความฉลาดทางอารมณ์ที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะ ด้านการสร้างแรงจูงใจและการสร้างสัมพันธภาพ ซึ่งอาจส่งผลต่อบรรยากาศการทำงานและประสิทธิผล การปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง, 2567)

จากความสำคัญและประเด็นดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหาร สถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง เพื่อใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนาศักยภาพผู้บริหารสถานศึกษา และส่งเสริมให้ครูสามารถปฏิบัติงานได้ อย่างมีประสิทธิภาพ อันนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอ่างทอง
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผล การปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง
4. เพื่อศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง จำนวนผู้บริหารทั้งสิ้น 119 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง, 2568)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง จำนวน 92 คน ซึ่งได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) และการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified sampling) ตามสัดส่วนจำนวนประชากรโดยจำแนกตามอำเภอ แล้วจึงใช้การสุ่มแบบง่ายด้วยวิธีการจับสลาก (Lottery method) กับกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนที่กำหนดไว้

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้น ได้แก่ 1) แบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามแนวของลิเคิร์ต (Likert) ซึ่งมีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ จำนวน 32 ข้อ โดยข้อความทั้งหมดเป็นข้อความเชิงบวก (positive items) และ 2) แบบวัดประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามแนวของลิเคิร์ต (Likert) ซึ่งมีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ โดยข้อความทั้งหมดเป็นข้อความเชิงบวก (positive items)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยนำแบบวัดทั้ง 2 ฉบับเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งได้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.60–1.00 ทุกข้อ จึงนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับผู้บริหารสถานศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์เท่ากับ 0.94 และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูเท่ากับ 0.90 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

3. สมมติฐานการวิจัย

3.1 ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง มีความสัมพันธ์กัน

3.2 ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำส่งแบบสอบถามและหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามส่งไปยังผู้บริหารของสถานศึกษาหรือรักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง จำนวน 92 ฉบับ พร้อมนัดหมายวันและเวลาการรับคืน ระหว่างวันที่ 16 สิงหาคม–14 ตุลาคม พ.ศ. 2568 และได้รับกลับคืนมาจำนวน 92 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

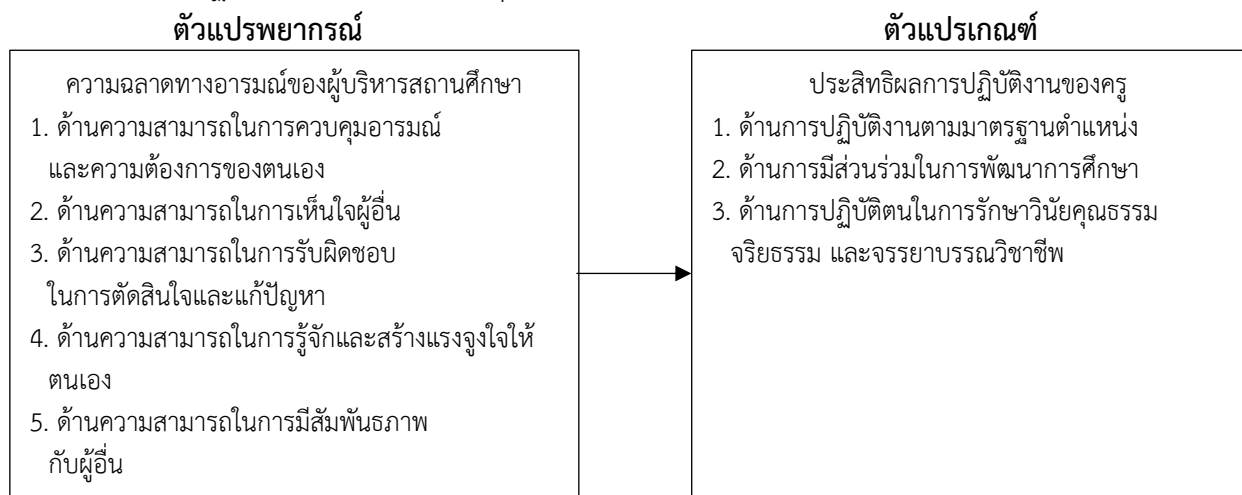
5.1 วิเคราะห์ข้อมูลความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา และประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

5.2 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง โดยใช้สถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product-moment correlation coefficient)

5.3 วิเคราะห์ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบการนำตัวแปรเข้าทั้งหมด โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาจากการสังเคราะห์งานวิจัยของ กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2563); กร ศิริโชควัฒนา (2561); สุภาวดี วุฒิรัตน์ (2561); กนกพร โพธิณณ์ (2562); จิรนนท์ จันทร์เจ็ก (2564); อนุพล สนมศรี (2565); ปวีณา บุศยรัตน์ (2565) และโยธิน สิงห์ไชย (2566) สรุปได้ 5 ด้าน ได้แก่ 1) ความสามารถในการควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง 2) ความสามารถในการเห็นใจผู้อื่น 3) ความสามารถในการรับผิดชอบและการตัดสินใจและแก้ปัญหา 4) ความสามารถในการรู้จักและสร้างแรงจูงใจให้ตนเอง และ 5) ความสามารถในการมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น และกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูจากหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานของ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (2564) 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการปฏิบัติงานตามมาตรฐานตำแหน่ง 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา และ 3) ด้านการปฏิบัติตนในการรักษาวินัย คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ แสดงดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. ผลการวิเคราะห์ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง

ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.42) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความสามารถในการมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.57) รองลงมา คือ ด้านความสามารถในการเห็นใจผู้อื่น ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.59) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความสามารถในการรู้จักและสร้างแรงจูงใจให้ตนเอง ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.56) ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอ่างทอง ในภาพรวม ($n = 92$)

ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ด้านความสามารถในการควบคุมอารมณ์และความต้องการ ของตนเอง	4.01	0.54	มาก	4
2. ด้านความสามารถในการเห็นใจผู้อื่น	4.03	0.59	มาก	2
3. ด้านความสามารถในการรับผิดชอบในการตัดสินใจและแก้ปัญหา	4.02	0.49	มาก	3
4. ด้านความสามารถในการรู้จักและสร้างแรงจูงใจให้ตนเอง	3.98	0.56	มาก	5
5. ด้านความสามารถในการมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น	4.08	0.57	มาก	1
ภาพรวม	4.02	0.42	มาก	

2. ผลการวิเคราะห์ประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อ่างทอง แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อ่างทอง ในภาพรวม ($n = 92$)

ประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครู	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ด้านการปฏิบัติงานตามมาตรฐานตำแหน่ง	4.13	0.36	มาก	1
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา	4.09	0.35	มาก	3
3. ด้านการปฏิบัติตนในการรักษาวินัยคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ	4.11	0.33	มาก	2
ภาพรวม	4.11	0.30	มาก	-

จากตารางที่ 2 พบว่า ประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครู ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.30) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการปฏิบัติงานตามมาตรฐานตำแหน่ง ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.36) รองลงมา คือ ด้านการปฏิบัติตนในการรักษาวินัยคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.33) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.35)

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับ ประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง ($n = 92$)

ตัวแปร	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	X	Y_1	Y_2	Y_3	Y
X_1	1									
X_2	.52**	1								
X_3	.46**	.49**	1							
X_4	.43**	.44**	.43**	1						
X_5	.46**	.51**	.42**	.47**	1					
X	.76**	.79**	.72**	.74**	.76**	1				
Y_1	.40**	.59**	.50**	.58**	.46**	.67**	1			
Y_2	.58**	.51**	.48**	.51**	.51**	.68**	.63**	1		
Y_3	.52**	.50**	.49**	.48**	.57**	.68**	.65**	.57**	1	
Y	.58**	.62**	.57**	.60**	.59**	.79**	.89**	.85**	.85**	1

หมายเหตุ: X_1 = ความสามารถในการควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง, X_2 = ความสามารถในการเห็นใจผู้อื่น, X_3 = ความสามารถในการรับผิดชอบในการตัดสินใจและแก้ปัญหา, X_4 = ความสามารถในการรู้จักและสร้างแรงจูงใจให้ตนเอง, X_5 = ความสามารถในการมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น, X = ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา, Y_1 = ด้านการปฏิบัติงานตามมาตรฐานตำแหน่ง, Y_2 = ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา, Y_3 = ด้านการปฏิบัติตนในการรักษาวินัยคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ, Y = ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู

จากตารางที่ 3 พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา (X) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู (Y) อยู่ในระดับค่อนข้างสูง ($r = .79$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดย ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวม (X) มีความสัมพันธ์สูงสุดกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา (Y_2) ($r = .68$) และด้านการปฏิบัติตนในการรักษาวินัย คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ (Y_3) ($r = .68$) รองลงมา คือ ด้านการปฏิบัติงานตามมาตรฐานตำแหน่ง (Y_1) ($r = .67$)

4. ผลการวิเคราะห์ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง แสดงดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง ($n = 92$)

ความฉลาดทางอารมณ์ของ ผู้บริหารสถานศึกษา (X)	ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูในภาพรวม (Y)				
	B	SE	β	t	p
(Constant)	1.84	0.20		9.29	0.00*
ความสามารถในการควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง (X_1)	0.10	0.05	0.17	2.07	0.04*
ความสามารถในการเห็นใจผู้อื่น (X_2)	0.11	0.04	0.22	2.52	0.01*
ความสามารถในการรับผิดชอบในการตัดสินใจและแก้ปัญหา (X_3)	0.12	0.05	0.19	2.33	0.02*
ความสามารถในการรู้จักและสร้างแรงจูงใจให้ตนเอง (X_4)	0.14	0.04	0.26	3.16	0.00*
ความสามารถในการมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น (X_5)	0.10	0.04	0.20	2.38	0.02*
$R = 0.786$ $R^2 = 0.618$ $F = 27.841$ $p = 0.000^*$					

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4 ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู ในภาพรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ประกอบด้วย ความสามารถในการรู้จักและสร้างแรงจูงใจให้ตนเอง ($B = 0.14$, $\beta = 0.26$) ความสามารถในการรับผิดชอบในการตัดสินใจและแก้ปัญหา ($B = 0.12$, $\beta = 0.19$) ความสามารถในการเห็นใจผู้อื่น ($B = 0.11$, $\beta = 0.22$) ความสามารถในการมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น ($B = 0.10$, $\beta = 0.20$) และความสามารถในการควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง ($B = 0.10$, $\beta = 0.17$) โดยรวมกันพยากรณ์ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูได้ร้อยละ 61.8

อภิปรายผล

ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบันต้องทำงานร่วมกับครู บุคลากร ผู้ปกครอง และชุมชนอย่างใกล้ชิด จึงจำเป็นต้องมีทักษะในการควบคุมอารมณ์ การเข้าใจผู้อื่น และการสร้างสัมพันธภาพที่ดีในองค์กร สอดคล้องกับ ญัฐธิดา ไชยยศ (2568) และ มีชานี อุซึ้ง (2568) ที่พบว่า

ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าความฉลาดทางอารมณ์เป็นคุณลักษณะสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทย

ประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูส่วนใหญ่มีความตระหนักในบทบาทหน้าที่ตามมาตรฐานตำแหน่งและมาตรฐานวิชาชีพครู ประกอบกับระบบการกำกับ ติดตาม และประเมินผลของหน่วยงานต้นสังกัดที่มีความต่อเนื่อง สอดคล้องกับ สิริณัฐ วังษ์เวียน (2565) และเดชาวุฒิ อินเทพ (2566) ที่พบว่า ประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งสะท้อนถึงความเข้มแข็งของการบริหารจัดการสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทย

ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครู โดยรวม อยู่ในระดับค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย แสดงให้เห็นว่า ถ้าผู้บริหารสถานศึกษามีความฉลาดทางอารมณ์มาก มีแนวโน้มทำให้ประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูมากตามไปด้วย สอดคล้องกับแนวคิดของ Goleman, Boyatzis & McKee (2002) ที่เสนอว่าผู้นำที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูงสามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในองค์กร ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่เอื้อต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และงานวิจัยของ จรรยา คำดี (2564) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับผลการปฏิบัติงานของครูมีทิศทางเป็นบวกและมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นเดียวกับผลการวิจัยครั้งนี้

ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูได้ร้อยละ 61.8 สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรีย์ฉาย ปัญญายศ (2566) ที่พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครู ได้แก่ การสร้างแรงจูงใจให้กับตนเอง มีค่าอำนาจการพยากรณ์ร้อยละ 29.2 ซึ่งแม้ค่าอำนาจการพยากรณ์จะแตกต่างกัน แต่ผลการวิจัยก็มีแนวโน้มไปในทิศทางเดียวกันว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการปฏิบัติงานของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้พบว่าความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง ต่างอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 และ 2 และยืนยันว่าความสามารถด้านอารมณ์ของผู้บริหารและประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูในบริบทโรงเรียนประถมศึกษาของไทยอยู่ในเกณฑ์ดี สิ่งที่ค้นพบที่สำคัญของการวิจัยนี้ คือ ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูในระดับค่อนข้างสูง ($r = .79$) และสามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูได้ถึงร้อยละ 61.8 โดยตัวแปรพยากรณ์ที่มีน้ำหนักสูงสุด คือ ความสามารถในการรู้จักและสร้างแรงจูงใจให้ตนเอง ($\beta = 0.26$) สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 3 และ 4 คุณูปการสำคัญของการวิจัยนี้คือการยืนยันเชิงประจักษ์ว่าการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารเป็นกลยุทธ์ที่มีนัยสำคัญต่อการยกระดับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง ควรพัฒนาประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูในสังกัด โดยส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ

เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูในระดับค่อนข้างสูง ดังนั้น ควรจัดโครงการอบรมพัฒนาศักยภาพผู้บริหารด้านการควบคุมอารมณ์ การเห็นใจผู้อื่น การสร้างแรงจูงใจ และการสร้างสัมพันธ์ภาพในองค์กร

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมุ่งเสริมสร้างและพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะด้านความสามารถในการรู้จักและสร้างแรงจูงใจให้ตนเอง และด้านความสามารถในการเห็นใจผู้อื่น ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานตำแหน่งของครู

1.3 ครูควรพัฒนาตนเองให้มีประสิทธิผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง โดยให้ความสำคัญกับการวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรและมาตรฐานการศึกษา ตลอดจนเพิ่มบทบาทในการเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการศึกษาทั้งในระดับโรงเรียนและชุมชน

2. ข้อเสนอแนะด้านการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง เนื่องจากความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครู

2.2 ควรมีการศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง เนื่องจากเป็นประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

เอกสารอ้างอิง

- กนกพร โพธิณีย์. (2562). การศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี).
- กร ศิริโชควัฒนา. (2561). Super E.Q. ความสุข และความสำเร็จ สร้างได้ด้วยหัวใจ. กรุงเทพฯ: เก็ท ไอเดีย.
- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2563). คู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะของเยาวชน เรื่อง ผึกคิดแก้ปัญหาพัฒนา EQ. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อและสิ่งพิมพ์แก้วเจ้าจอม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- แก้ววันภา พิมพ์า. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้พลังอำนาจของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2. (การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร).
- จรรยา คำดี. (2564). ความสัมพันธ์ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับผลการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง).
- จิรนนท์ จันทร์เจ็ก. (2564). การศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์).
- ณัฐธิดา ไชยยศ. (2568). ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร).
- เดชาวุฒิ อินเทพ. (2566). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครู อำเภอยางชุมน้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขมราฐ เขต 4. (การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยพะเยา).
- ปวีณา บุศยรัตน์. (2565). ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี).

- ภูวนน ถามูลแสน. (2567). ปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร).
- มีชานี อุเช็ง. (2568). การศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่).
- โยธิน สิงห์ไชย. (2566). ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนสัทธิ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ).
- วิมล พลทะอินทร์. (2562). ปัจจัยความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูตามมาตรฐานวิชาชีพครูด้านการปฏิบัติงาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี).
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง. (2567). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง พ.ศ. 2566–2570. อ่างทอง: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง.
- _____. (2568). ข้อมูลสารสนเทศ. อ่างทอง: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2564). การประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา.
- สิริณัฐ วังษ์เวียง. (2565). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).
- สุภาวดี วุฒิรัตน์. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานด้านบุคคลของสถานศึกษา อำเภอไทรน้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2. (การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- สุริย์ฉาย ปัญญาศ และธดา สิทธิธาดา. (2566). ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครู สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพมหานคร. วารสารสิรินธรปริทรรศน์, 24(2), 398–408.
- อนุพล สนมศรี. (2565). ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อบรรยากาศองค์การในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร).
- Goleman, D. (1998). *Working with Emotional Intelligence*. New York: Bantam Books.
- Goleman, D., Boyatzis, R., & McKee, A. (2002). *Primal leadership: Realizing the power of emotional intelligence*. Boston, MA: Harvard Business School Press.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610.